

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІВАНО-ФРАНКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАФТИ І ГАЗУ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
ЗВО "ВІДКРИТИЙ МІЖНАРОДНИЙ УНІВЕРСИТЕТ РОЗВИТКУ ЛЮДИНИ
"УКРАЇНА" ДУБЕНСЬКА ФІЛІЯ**

**БІБЛІОПСИХОЛОГІЯ, БІБЛІОПЕДАГОГІКА,
БІБЛІОГРАФІСТИКА, БІБЛІОТЕРАПІЯ В ОСВІТІ:
ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА**

**Збірник тез доповідей
ІV Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції**

20 квітня 2024 року

м. Мукачєво

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА ФІЛОЛОГІЧНИХ ДИСЦИПЛІН ТА СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ
ІВАНО-ФРАНКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ НАФТИ І ГАЗУ
КАФЕДРА ДОКУМЕНТОЗНАВСТВА ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ ЗВО «ВІДКРИТИЙ МІЖНАРОДНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ РОЗВИТКУ ЛЮДИНИ «УКРАЇНА» ДУБЕНСЬКА ФІЛІЯ
КАФЕДРА ІНФОРМАЦІЙНИХ ТА КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

**БІБЛІОПСИХОЛОГІЯ, БІБЛІОПЕДАГОГІКА,
БІБЛІОГРАФІСТИКА, БІБЛІОТЕРАПІЯ В ОСВІТІ:
ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА**

**Збірник тез доповідей
IV Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції**

20 квітня 2024 року

**Мукачево
2024**

Мультимедійні засоби мають великий потенціал у бібліотечно-педагогічній діяльності, який може бути використаний для поліпшення доступу до інформації, залучення користувачів та стимулювання творчості. Зрозуміння сучасних тенденцій та перспектив використання мультимедійних засобів дозволить бібліотекам та освітнім закладам ефективно використовувати ці технології для досягнення своїх цілей у навчанні та розвитку.

Список використаних джерел

1. Пінчук О. Проблема визначення мультимедіа в освіті: технологічний аспект. *Нові технології навчання*. Київ, 2007. Вип. 46. С. 55–58.
2. Малиновський О. Мультимедійні технології в бібліотечному обслуговуванні осіб з особливими потребами. *Бібліотечний вісник*. 2016. № 4. С. 16–20.
3. Малиновський О. Б., Ржеуський А. В., Веретеннікова Н. В., Кунанець Н. Е. Мультимедійні ресурси в інформаційному обслуговуванні користувачів бібліотек. *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*. 2015. № 4. С. 35–44.

УДК 028.8:615.85:82(043.2)

Алла МОРГУН,
Ельвіра-Олександра ГУСАК
Мукачівський державний університет,
м. Мукачево

БІБЛІОТЕРАПІЯ ЯК ФОРМА ЛІТЕРАТУРНОГО ЛІКУВАННЯ

У сучасному світі, що швидко та невпинно розвивається, людині доводиться стикатися з різними непередбачуваними подіями та ситуаціями, які так чи інакше впливають і на стан її здоров'я. Будь-які проблеми, що з'являються на нашому життєвому шляху викликають у нас негативні емоції, які у свою чергу впливають на стан організму в цілому. Саме тому в епоху стрімкого інформаційно-комунікаційного розвитку нам доводиться знаходити для себе те, що допоможе відпочити та додасть сил та енергії у повсякденній метушні. У кожного на цей випадок є свій «помічник» або яке-небудь хобі, що дозволяє відволіктися і приділити час своєму ментальному здоров'ю. Хтось полюбляє малювати, інші – слухати музику або грати на музичному інструменті. Для когось – це зустріч із приємними людьми, прогулянка на свіжому повітрі або відпочинок на природі. Однак, крім цього, існує ще один дієвий спосіб для нашого емоційного одужання, а саме – читання книг. Більшість вважає, що книга потрібна лише для того, щоб почерпнути нові знання та збагатити словниковий запас. Проте, насправді, книга, крім свого «інтелектуального наповнення», володіє чудодійною психологічною силою. Доказом цього є спеціальний напрям бібліотечної діяльності, який має назву «бібліотерапія» (грец. Βιβλίον — книга і терапія).

Бібліотерапія – це унікальна форма літературного лікування, яка спирається на силу слів для покращення психічного стану та психологічного благополуччя особи. Розглянемо сутність бібліотерапії, її основні принципи та вплив на психічне здоров'я.

Сьогодні бібліотерапія визначається як розділ психології, де вивчається психологія читача та читання. Фахівцями книжної справи вже давно було відмічено лікувальний вплив книги на людину, що зумовило застосування у медицині методу бібліотерапії, сутність якого полягає у використанні спеціально підібраного читацького матеріалу як терапевтичного засобу з метою розв'язання особистих проблем. В останній час до бібліотерапії усе більше звертаються психологи та бібліотечні працівники, які використовують книгу в якості інструменту терапії. При цьому слід зазначити, що бібліотерапія передбачає не лише лікування, а й виховання за допомогою книжок. Бібліотерапевтична практика є фактично класикою у терапії мистецтвом і активно застосовується у роботі з різними видами особистісних проблем, невротичними станами, при наданні допомоги у складних життєвих ситуаціях [1, с. 72-77].

Принципами бібліотерапії є:

Відображення життєвих ситуацій. Під час бібліотерапевтичних сесій враховуються індивідуальні потреби та інтереси особи. Це дозволяє забезпечити оптимальний вибір літератури, яка має потенціал сприяти зціленню. Книги можуть відображати реальні проблеми та ситуації, з якими стикаються люди у повсякденному житті. Через читання таких книг людина може знайти нові способи розв'язання проблем, заспокоїтися та знайти підтримку.

Ідентифікація з персонажем. Учасник бібліотерапевтичної сесії активно взаємодіє з літературою, обговорюючи прочитане, аналізуючи свої емоції та реакції на текст. Читання книг дозволяє читачеві ідентифікуватися з героями, їхніми вчинками, думками та емоціями, це може допомогти розкрити нові аспекти особистості, збільшити емпатією та розуміння власних почуттів.

Самовираження та саморефлексія. Бібліотерапія сприяє саморефлексії та внутрішньому розвитку, оскільки учасники висловлюють свої думки, почуття та переживання, а також рефлексують над власним життям та досвідом. Через читання людина може висловити свої почуття та досвід, а також робити висновки про власне життя. Цей процес дозволяє людині зрозуміти себе краще, виявити сильні сторони та визначити області для розвитку.

Психологічна підтримка. Книги можуть слугувати джерелом психологічної підтримки та навчати людей ефективним стратегіям управління стресом, покращенням відносин, подоланням тривоги та депресії.

Емоційна відхідливість. Книги можуть викликати широкий спектр емоцій, від радості та сміху до смутку та солідарності. Через ці емоції людина може переживати катарсис, знайти внутрішню гармонію та збалансувати свої почуття.

Вплив бібліотерапії на психічне здоров'я особистості проявляється в наступному:

Підвищення емоційного благополуччя: Читання літературних творів, особливо тих, які стосуються тем справжнього життя та людських емоцій, може стимулювати позитивні емоції та підвищити загальний настрій.

Зменшення стресу: Бібліотерапія може допомогти особі знайти відповіді на свої проблеми та зменшити рівень стресу шляхом виявлення спільностей між собою та літературними персонажами.

Розвиток самосвідомості: Активна участь у бібліотерапевтичних сесіях сприяє глибокому розумінню власних почуттів, думок та переконань, що сприяє покращенню самосвідомості та самопізнання.

Об'єктами впливу бібліотерапії є дорослі й діти – здорові фізично, але з травмою душі, або люди, які мають аномалії в розвитку, вади зору, слуху тощо. Бібліотерапію можна також використовувати при захворюванні на ДЦП, але при гострих психічних та психосоматичних станах бібліотерапія просто заборонена. Адже в цьому випадку всі зовнішні подразники можуть спричинити загострення захворювання. Отже, потрібно дотримуватись трьох основних принципів бібліотерапії: допоможи, не зашкодь, розвивай [2, с. 25-27].

В рамках бібліотерапії можуть використовуватися різноманітні літературні жанри, такі як поезія, проза, драма, а також самодопоміжні книги, які спрямовані на підвищення саморозуміння та психологічну підтримку. Важливо, щоб вибрані тексти відповідали потребам та інтересам конкретної людини, а також сприяли її психологічному зростанню та здоров'ю.

Бібліотекар, що займається бібліотерапією, повинен володіти відповідним рівнем професійної майстерності і цілим рядом особистих якостей: це і вміння спілкуватись, тобто комунікативність і здатність, з розумінням вести з читачем, звертаючи увагу на інтонацію спілкування, створюючи передумови для взаєморозкриття духовного стану, своєрідності пізнавальних інтересів. Треба зауважити, що зовнішній вигляд, поведінка бібліотекаря – теж важливі моменти бібліотерапії [3, с. 14-17].

Бібліотекарі можуть працювати як партнери для психологів та соціальних працівників у розвитку програм бібліотерапії для різних груп аудиторії, таких як діти, підлітки, дорослі та літні люди. Все це неодмінно сприятиме покращенню психічного здоров'я у тих чи інших спільнотах.

Звичайно, бібліотерапія не може бути як заміна традиційній медицині, оскільки вона виступає допоміжним інструментом у лікуванні відносно незначних психічних розладів. Для лікування важких захворювань слід обов'язково звертатися до психотерапевта чи психіатра. Але у будь-якому випадку читання книг точно не зашкодить людині. Цей по-справжньому корисний «помічник» дозволить відволіктися від усього того нескінченного потоку інформації, з якою нам доводиться щодня мати справу. Книга допомагає поринути в інший світ, де живуть інші люди, життя яких чимось схоже на наше. Проводячи паралелі між життям у книзі та реальністю, цілком ймовірно, що ми зможемо знайти таким чином вирішення власних проблем, поглянути на все з іншого боку. А це, у свою чергу, дасть нам прилив нових сил і віру у самих себе, замість щоденного хвилювання і поганого настрою.

Як бачимо, бібліотерапія як форма літературного лікування відіграє важливу роль у житті всього суспільства. Вона дає змогу у невимушений спосіб досягти внутрішнього балансу та гармонії за допомогою читання літературних

текстів. Це, у свою чергу, приносить масу користі і задоволення самій людині, оскільки книга «виліковує» її зсередини. Хоч ми й не можемо, на жаль, вплинути на те, що відбувається довкола, але у наших силах змінити власне ставлення до цих подій, не впадаючи при цьому у повну зневіру. І саме завдяки бібліотерапії це стає можливим.

Бібліотерапія відкриває перед людьми безмежні можливості для самовдосконалення, розвитку та підтримки психічного здоров'я. За допомогою цього підходу людина може знайти в книгах не лише засіб розваги, але й потужний інструмент для самовдосконалення та розвитку.

Список використаних джерел

1. Марценюк М. О., Моргун А. В. Бібліотерапія як сучасна форма психотерапевтичної діяльності. *Міжнародний науковий журнал «Освіта і наука»*. Вип. 1 (30). Мукачєво : МДУ, 2021. С. 72–77.
2. Козлік Р. М., Курило О. Й. Бібліотерапія : поняття, завдання, взаємозв'язок з іншими галузями. *Бібліопсихологія, бібліопедагогіка, бібліографістика, бібліотерапія в освіті: теорія і практика*: зб. тез доп. II Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф. (14-15 квіт. 2022 р.). Мукачєво : МДУ, 2022. С. 25–27.
3. Грабар Н. Г. Бібліотерапія як метод бібліотечної роботи. *Вісн. Харківської держ. акад. культури* : зб. наук. пр. Харків : ХДАК, 2014. С. 14–17.

УДК 028.4/5-042.3:159.942(043.2)

Алла МОРГУН,
 Анна ПЕТРОВА
 Мукачівський державний університет,
 м. Мукачєво

ВПЛИВ ЧИТАННЯ НА ЕМОЦІЙНИЙ СТАН

Читання виконує багатогранну роль у формуванні емоційного стану та психічного благополуччя людини. Ця дія може бути порівняна з мандрівкою, що розширює світогляд та емоційний спектр читача. Наукові дослідження підтверджують, що читання літературних творів, особливо тих, які мають емоційно насичений зміст, може значно впливати на емоційний стан особистості.

Одним з ключових аспектів впливу читання на емоційний стан є здатність книги або тексту викликати емоційну відповідь у читача. Це може бути сприйняття героїв, їхніх переживань, або відображення подій, які викликають відчуття симпатії, співчуття, радості або смутку. Навіть історичні або наукові тексти можуть викликати емоційні реакції, особливо якщо вони стосуються життєвих ситуацій або проблем, які актуальні для читача.

Через здатність книг відтворювати реальність або уявний світ, читачі можуть переживати емоції, які є типовими для конкретної ситуації або персонажів. Це може бути корисним для розвитку емпатії та співчуття, оскільки читачі змушені поставити себе на місце інших персонажів, переживши їхні радощі, страхи, або страждання.

Читання не лише розширює наші знання і розвиває критичне мислення, але й має значний вплив на наш емоційний стан. Вивчення психологічних аспектів

ЗМІСТ

Абельчакова Н. Особливості спілкування бібліотечного працівника і користувача бібліотеки	5
Білак О., Прокопович Л. Соціокультурна роль книги в публічному просторі Мукачівської міської центральної бібліотеки імені Олександра Духновича	7
Бузаші М., Веремчук О. Бібліотека як інформаційно-освітній центр	9
Веремчук О., Гасуляк С. Вебсайт бібліотеки ЗВО як інструмент інформаційного обслуговування користувачів	11
Веремчук О., Мещанінов А. Документний фонд як основа функціонування бібліотек .	14
Веремчук О., Чмига В. Комплектування фондів бібліотек для дітей: проблеми надходження та вибуття	17
Гарапко В., Алмашій К. Використання нормативних документів ЮНЕСКО для етичного використання даних корінних народів штучним інтелектом	19
Гладиш С., Трачук Л. Архівування образотворчих документів	21
Головчук О. В. Історичний контекст бібліопсихології: психологічне сприйняття та значущість книги	23
Головчук О., Рубан О. Вплив книготерапії на емоційний інтелект читача	26
Гольча А., Прокопович Л. Стратегічні напрямки розвитку бібліотечної справи в Україні	28
Горпенюк М., Даниленко М. Сучасна бібліотека як поліфункціональний культурний комплекс	31
Гриценко І. Діджиталізація як основа діяльності сучасних бібліотек	33
Даниленко М. Бібліотерапія як один з методів психологічної реабілітації військових ...	36
Даниленко М., Федорук С. Цифровізація бібліотек та її соціокультурне значення	38
Демчина Л. Тенденції сучасного розвитку бібліотек ЗВО	40
Кампов Н. Становлення бібліотекознавства як науки.....	42
Качур О., Мовчан К. Бібліотерапія у вищій освіті: роль бібліотек	44
Купрунець М. Роль бібліотеки в соціалізації молоді з інвалідністю (з досвіду Рівненської обласної бібліотеки для молоді)	46
Лемак О. Українські письменники Закарпаття (20-30-ті рр. ХХ століття): роль бібліотечної педагогіки	49
Малець О., Малець Н., Бабинець М. Роль бібліотерапії в діяльності Союзу визволення України у роки Першої світової війни	51
Матвійчук О. Безпечне освітнє середовище у бібліотеці: огляд інформаційних ресурсів	54
Митничук Д., Постельжук О. Штучний інтелект на допомогу бібліотекарям	56
Мовчан К., Вишневська А. Бібліотека як платформа інтелектуального розвитку.....	58
Мовчан К., Власенко В. Бібліотека як освітній простір: розкриття можливостей для здобувачів вищої освіти	60
Мовчан К., Сабов А. Бібліотерапія в дошкільній педагогіці: перспективи та застосування	61
Моргун А. Мультимедійні засоби в бібліотечно-педагогічній діяльності: інтерактивність та відкриття нових можливостей для освіти та розвитку	63
Моргун А., Гусак Е.-О. Бібліотерапія як форма літературного лікування	66
Моргун А., Петрова А. Вплив читання на емоційний стан	69
Моргун А., Шершун Я. Психологічні аспекти читання та його вплив на розвиток особистості: роль бібліотек у підтримці психічного здоров'я людини	72

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>